Phẩm Hộ Tâm

Kinh Tăng Nhất A-Hàm (HT Thích Thanh Từ - VNC PHVN, 2022)

10. PHẨM HÔ . TÂM 1. Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-vệ, rừng Kỳ-đà? vườn cấp Cô Độc. Bay giờ, The Ton bao các Tỳ-kheo: Nên tu hành một pháp, nên truyền bá rộng rãi một pháp. Tu hành một pháp, truyền bá rộng rãi một pháp rồi, liền được thần thông, các hạnh tịch tĩnh, đắc quả Sa-môn, đến cõi Niết-bàn (Nê-hoàn). Thế nào là một pháp? Nghĩa là hạnh không phóng dật. Thế nào là hạnh không phóng dật? Đó là hộ tâm. Thế nào là hộ tâm? ở đây, Tỳ-kheo thường giữ gìn tâm hữu lậu, pháp hữu lậu. Ngay lúc người kia thủ hộ tâm hữu lậu, pháp hữu lậu, đối với pháp hữu lậu liền được an vui, cũng có tin, vui, an trụ không dời đổi, hằng chuyên ý mình, tự lực cố gắng. Như thế, này các Tỳ-kheo, người kia hành không phóng dật, hằng tự cẩn thận, dục lậu chưa sanh liền chẳng sanh; dục lậu đã sanh liền có thể khiến diệt; hữu lậu chưa sanh liền chẳng sanh, hữu lậu đã sanh liền có thể khiến diệt; vô minh lậu chưa sanh liền chẳng sanh, vô minh lậu đã sanh liền có thể khiến diệt. Tỳ-kheo đối với người kia hành hạnh không phónẹ dật, nhàn tĩnh ở một noi, hằng tự giác tri để tự an vui (du hy); tâm dục lậu liên được giải thoát. Đã được giải thoát liền được trí giải thoát: Sanh tử đã dứt, Phạm hạnh đã thành, việc phải làm đã làm xong, không còn thọ thân nữa, như thật mà biết. Bay giơ, The Ton liên noi kẹ: Không kiêu, vết cam lồ, Phóng dật là đường chết, Không mạn là bát tử, Ngạo mạn tức là chét. Thế nên, này các Ty-kheo, nên nhớ tu hành hạnh không phóng dật. Như vậy, các Ty-kheo, hãy học điêu này. Bấy giờ, các Ty-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. *** 2. Tôi nghe như vày: Một thời, Phật ở nước Xá-vệ? rừng Kỳ-đà, vườn cấp Cô Độc. Bay giơ, The Ton bao các Ty-kheo: Nên tu hành một pháp, nên truyền bá rộng rãi một pháp. Tu hành một pháp, truyền bá rộng rãi một pháp rồi, sẽ được thần thông, các hạnh tịch tĩnh,

đắc quả Sa-môn? đến chỗ Niết-bàn. Thế nào là một pháp? Nghĩa là hạnh không phóng dật đối với các pháp lành. Thế nào là hạnh không phóng dật? Nghĩa là không phiền nhiễu tất cả chúng sanh, không hại tất cả chúng sanh, chẳng não tất cả chúng sanh. Đó là hạnh không phóng dật. Còn điều kia sao gọi là pháp lành? Nghĩa là tám đạo phẩm của Hiền thánh: Đẳng kiến, đẳng phương tiện, đẳng ngữ, đăng hành, đăng mạng, đăng tri, đăng niệm, đăng định. Đó là pháp lành. Bấy giờ, Thế Tôn liền nói kệ: Bố thí tất cả chúng sanh, Không bằng thí pháp một người, Tuy cho chúng sanh, có phước, Cho pháp một người, phước hơn. Thế nên, các Ty.kheo, nên tu hành pháp lành. Như vậy, các Tỳ-kheo? nên học điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. *** 3 Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-vệ, rừng Kỳ-đà, vườn cấp Cô Độc. Bấy giờ, Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo: - Hãy xem đàn-việt thí chủ như thế nào? Bấy giờ, các Tỳ-kheo bạch Thế Tôn: Thế Tôn là vua của các pháp. Cúi mong Thế Tôn nói nghĩa này cho các Tỳ-kheo, chúng con nghe xong sẽ vâng giữ tất cả! Bay giơ, The Ton bao các Ty-kheo: Hãy lăng nghe, lăng nghe và khéo suy nghĩ! Ta sẽ phân biệt nghĩa này cho các thầy. Các Tỳ-kheo đáp: -Xin vâng, Thế Tôn! Bấy giờ, các Tỳ-kheo vâng lời dạy rồi, Thế Tôn bảo rằng: Hãy cung kính đàn-việt thí chủ như con hiếu thuận cha mẹ, nuôi

dưỡng, hàu hạ, làm tăng trưởng ngũ ấm. ở cõi Diêm-phù-đề hiện các thứ nghĩa: Quán đàn-việt thí chủ hay thành tựu giới, văn, tam-muội9 trí huệ cho người. Này các Tỳ-kheo, đàn-việt có nhiều lợi ích, đoi với Tam bảo không có chướng ngại, hay bố thí các thầy y phục, thức ăn uống, giường chõng, ngọa cụ, thuốc thang trị bệnh. Thế nên, này các Tỳ-kheo, hãy có tâm từ đối với đàn-việt9 ơn nhỏ còn chẳng quên huống là ơn lớn; hằn^ lấy lòng từ hướng về đàn-việt, nói hạnh trong sạch của thân, miệng, ý chẳng the cân xứng, cũng không có giới hạn. Thân hành từ, miệng hành từ, ý hành từ, khiến cho vật bố thí của đàn-việt trọn không bị phí

10. PHẨM HỘ TÂM 49

bỏ5 được quả báo lớn, thành tựu phước đức lớn, có danh tiếng lớn, lưu truyền pháp vị cam lồ trong thế gian. Như vậy, này các Tỳ-kheo? nên học điều này. Bấy giờ, Thế Tôn liền nói kệ: Thí để thành của lớn, Chỗ nguyện cũng thành tựu, Vua và những tên trộm, Chẳng thể đoạt vật kia. Thí để được ngôi vua, Nối dõi ngôi Chuyển Luân, Bảy báu thành đầy đủ, Vôn do thí mà được, Bố thí thành thân trời, Đầu đội mũ báu đỏ, Cùng các kỹ nữ dạo. Vôn quả báo của thí, Thí được trời Đế-thích Vua trời oai lực thịnh, Ngàn măt trang nghiêm thân, Vốn quả báo của thí. Bố thí thành Phật đạo, Đủ ba mươi hai tướng, Chuyên pháp luân vô thượng, Vốn quả báo của thí. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. *** 4. Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-vệ? rừng Kỳ-đà, vườn cấp Cô Độc. Bấy giờ, Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo: Đàn-việt thí chủ nên thừa sự cúng dường các bậc Hiền thánh, tinh tấn trì giới như the nào? Bấy giờ, các Tỳ-kheo bạch Thế Tôn: -Thế Tôn là vua các pháp. Cúi mong Thế Tôn nói nghĩa này cho các Tỳ-kheo, chúng con sẽ hết lòng phụng trì! Bay giơ, The Ton bao các Tỳ-kheo: Hãy lắng nghe, lắng nghe và khéo suy nghĩ! Ta sẽ phân biệt nghĩa này cho các thầy. Các Tỳ-kheo đáp: - Xin vâng, Thế Tôn! Bấy giờ, các Tỳ-kheo vâng lời dạy rồi, Thế Tôn bảo rằng: -Đàn-việt thí chủ thừa sự cúng dường các bậc đa văn, tinh tấn trì ệiới xem như bậc chỉ đường cho người mê, cung cấp thức ăn cho người thiếu thon lương thực, khiến người sợ hãi không ưu não? dạy cho người sợ sệt, không kinh sợ, che chở cho người không chỗ nương về, làm con mắt cho người mù, làm y vương cho người bệnh; ví như nông phu, nhà vườn sửa sang nghiệp ruộng, trừ bỏ cỏ rác mới thành tựu được lúa ăn. Tỳ-kheo thường nên trừ bỏ bệnh ngũ ấm lẫy lừng để mong nhập vào trong thành Niết-bàn vô úy. Như thế, này các Tỳ- kheo, đàn-việt thí chủ thừa sự cúng dường các bậc đa văn, tinh tấn trì giới như thế đo.

50 KINH TĂNG NHẤT A-HÀM

Ngay lúc đó, trưởng giả A-na-bân-trì (Cấp Cô Độc), đang ở trong chúng. Bấy giờ, trưởng giả A-na-bân-trì bạch Thế Tôn: Đúng thế, bạch Thế Tôn! Đúng thế, bạch Như Lai! Tất cả thí chủ đến với người nhận như bình cát tường, các vi thọ thí như Tỳ-sa Vương khuyên người bố thí như thân cận cha mẹ. Người thọ thí là phước lành đời sau. Tất cả thí chủ đến với người nhận giống như cư sĩ. Thế Tôn bảo rằng: Đúng vậy? trưởng giả! Đúng như lời ông nói. Trưởng giả A-na-bân-trì bạch Thế Tôn: Từ nay vê sau, cửa nhà con sẽ không đóng kín, cũng không từ choi những Tỳ-kheo, Tỳ-kheo-ni, ưu-bà.tắc, ưu-bà-di và những người đi đường thiếu lương thực. Bấy giờ, trưởng giả A-na-bân-trì

bạch Thế Tôn: - Cúi mong Thế Tôn và chúng Tỳ-kheo nhận lời thỉnh của đệ tử! Bấy giờ, Thế Tôn im lặng nhận lời mời. Trưởng giả thấy Thế Tôn im lặng nhận lời, liền lễ Phật, nhiễu ba vòng rồi trở về. Đen nhà, ngay tối đó, ông bày CÔ bàn thịnh soạn các thứ món ăn? lót trải đệm ngôi rộng rãi. Làm xong, ông đích thân đến bạch Phật: Đã đến giờ, thức ăn đã dọn xong. Cúi mong Thế Tôn đúng giờ chiếu cố! Bấy giờ, Thế Tôn dẫn chúng Tỳ-kheo, đắp y, ôm bát đến nhà trưởng giả ở thành Xá-vệ. Đen nơi, mọi người tự tìm chỗ ngồi. Các Tỳ-kheo-tăng cũng ngồi theo thứ tự. Bấy giờ, trưởng giả thấy Phật và chúng Tỳ-kheo đã ngồi yên rồi, liền tự tay đi dâng các thức ăn uống. Dâng thức ăn uống xong, liền thu dọn bát và đến ngồi chỗ thấp trước đức Như Lai, ý muốn nghe pháp. Bấy giờ, trưởng giả bạch Thế Tôn: Lành thay, Như Lai! Xin cho các Tỳ-kheo, nếu cần những vật tùy thân như ba y, bình bát, ống kim, tọa cụ, áo trong, bồn tắm và tất cả các tạp vật của Sa-môn, cứ đến nhà đệ tử mà lấy. Bay giơ, The Ton bao các Tỳ-kheo: Các thầy nếu cần y áo, bình bát, tọa cụ, bồn tắm và tất cả những vật lặt vặt khác của Sa-môn, cho phép đến đây lấy. Chớ có nghi nan, bận lòng. Bấy giờ, Thế Tôn thuyết pháp vi diệu cho trưởng giả A-na-bân-trì. Thuyết pháp vi diệu xong liền đứng lên mà đi. Ngay lúc đó? A-na-bân-trì lại bố thí rộng rãi ở bốn cửa thành, rồi lần thứ năm ở chợ và lần thứ sáu tại nhà; ai cần ăn cho ăn9 cân uông cho uông, cân xe cộ, kỹ nhạc, hương xông, chuôi ngọc đều cho hết.

10. PHẨM HỘ TÂM 51

Bấy giờ, Thế Tôn nghe trưởng giảA-na-bân-trì ở trong bốn cửa thành bố thí rộng rãi, ở chợ lớn bố thí người nghèo thiếu, lại ở trong nhà bố thí không hạn lượng. Bấy giờ? Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo: Ưu-bà-tắc ưa bố thí nhất trong hàng đệ tử của Ta là trưởng giả Tu-đạt. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. ***

5. Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-vệ? rừng Kỳ-đà5 vườn cấp Cô Độc. Bấy giờ, trưởng giả A-na-bân-trì liền đến chỗ Thế Tôn, cúi lạy rồi ngồi một bên, TheTon bảo rang: Thế nào trưởng giả, ông có thường bố thí cho người nghèo thiếu không? Đúng vậy, bạch Thế Tôn! Con hằng bố thí cho người nghèo thiếu, bố thí rộng rãi tại bốn cửa thành, còn ở tại nhà cấp thứ cần thiết cho người. Bạch Thế Tôn, có lúc con nghĩ răng muôn bô thí cho tát cả loài chim rừng, heo chó. Con cũng không nghĩ: uĐây nên cho, đây không nên cho"; cũng không nghĩ: “Dây nên cho nhiêu, đây nên cho ít." Con hăng nghĩ: “Tát cả chúng sanh đêu do ăn mà còn tính mạng, có ăn thì sống, không ăn thì chết." rpl Á rp A i 9 W

The Ton bao răng: Lành thay, lành thay! Này trưởng giả, ông đã đem lòng Bồ-tát? chuyên ròng một ý mà bố thí rộng rãi. Đúng là các chúng sanh đều do ăn mà được sống, không ăn liền chết. Này trưởng giả, ông sẽ thâu hoạch được quả báo lớn, được tiếng tăm lớn. Đã có quả báo lớn, tiếng đồn mười phương, lại được pháp vị cam lồ. Sở dĩ như thế là vì Bồ-tát hằng đem tâm bình đẳng mà bố thí, chuyên ròng một lòng nghĩ nhớ các loài chúng sanh, họ do ăn mà còn, có ăn liền được cứu tế, không ăn liền chết. Đó là, này trưởng giả, Bồ-tát tâm được an ổn mà bố thí rộng rãi. Bay giơ, The Ton liên noi kẹ: Hãy nên bố thí khắp, Trọn không tâm lẫn tiếc, Ắt sẽ gặp bạn lành, Được giúp đến bờ kia. Thế nên, trưởng giả, hãy đem tâm bình đẳng mà rộng bố thí. Như thế,

trưởng giả, hãy học điều này! Bấy giờ, trưởng giả nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. ***

6. Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-vệ, rừng Kỳ-đà, vườn cấp Cô Độc. Bấy giờ, Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo:

Như Ta ngày nay biết rõ căn nguyên chỗ đến của chúng sanh, cũng biết quả báo bố thí một nắm cơm ăn dư cuối cùng đã không ăn mà bô thí người khác. Lúc ấy không có khởi tâm tật đố, ganh ghét, dù bằng một sợi tóc. Vì chúng sanh này không biết quả báo của bố thí, còn Ta đều biết hết. Quả bao bố thí, quả báo bình đẳng tâm không có khác. Thế nên, chúng sanh không thể bố thí bình đẳng mà bị đọa lạc, vì hăng có tâm keo kiệt, tật đô? buộc trói tâm ý. Bay giơ, The Ton liên noi kẹ: Chúng sanh chẳng tự giác, Lời dạy của Như Lai, Thường nên bố thí rộng, Chuyên hướng chỗ chân nhân, Chỉ tánh cho thanh tịnh, Thu hoạch phước rất nhiều, Cộng chung phân phước đó, Sau được quả báo lớn. Bố thí nay lành thay! Tâm hướng ruộng phước lớn, ở cõi đời này chết, Ắt sanh lên cõi trời. Cho đến chỗ lành kia, Khoái lạc tự vui thú, Tốt lành rất hân hoan, Tất cả không thiếu dở. Do nghiệp trời oai dức, Ngọc nữ theo vây quanh, Báo bố thí bình đẳng, Nên được phước đức này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. *** 7. Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-ve, rừng Kỳ-đà, vườn cấp Cô Độc. TTJ Á • A rrnl Á rpi 19 L r-p \ J 1 Bay giơ, The Tôn bao các Tỳ-kheo: Các thầy chớ sợ phước báu. Sở dĩ như thế vì đây là sự hưởng an vui rất đáng nên yêu thích. Sở dĩ gọi là phước vì có quả báo lớn này. Các thầy hãy sợ không phước. Vì sao thế? Vì đây là nguyên gốc của khổ, sầu lo, khổ não, không được vừa ý, không có yêu thích. Đây gọi là vô phước. Tỳ-kheo, Ta nhớ ngày xưa bảy năm hành lòng từ, lại qua bảy kiếp không đến cõi này, lại trong bảy kiếp sanh cõi trời Quang Âm, lại bảy kiếp sanh cõi trời Không Phạm làm Đại Phạm thiên không ai sánh bằng, thống lãnh trâm ngàn thế giới, rồi ba mươi sáu lần làm trời Đế-thích, vô số đời làm Chuyển Luân Thánh Vương. Thế nên, này các Tỳ-kheo? làm phước chớ có mỏi mệt. Vì sao thế? Hưởng vui rất đáng yêu thích. Thế nên gọi là phước. Các thầy nên sợ vô phước. Vì sao thế? Vì là nguồn gốc của khổ, sầu lo? khổ não, không được vừa ý. Đây gọi là vô phước. Bấy giờ, Thế Tôn bèn nói kệ: Vui thay, phước báu, Sở nguyện được thành, Mau đến diệt tận, Đen chỗ vô vi, Cho dù số ức, Thiên ma Ba-tuần Cũng không thể nhiễu, Người tạo phước nghiệp,

Kia hằng tự cầu, Đạo của Hiền thánh, Liền trừ hết khổ, Sau chẳng có lo. Thế nên, này các Tỳ-kheo, làm phước chớ chán. Thế nên, này các Tỳ-kheo, hãy học điều này! Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. ***

8. Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-vệ, rừng Kỳ-đà, vườn cấp Cô Độc. Bấy giờ, Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo: -Nêu có người tuân theo một pháp, chăng rời một pháp, thì Ma Ba-tuân chăng thê được thuận tiện, cũng chăng thê đên quây nhiêu người. Thê nào là một pháp? Nghĩa là phước nghiệp công đức. Sở dĩ như thế là vì Ta tự nhớ khi xưa, lúc thành đạo dưới cội Bồ-đề, cùng các Bồ-tát nhóm ở một nơi. Tệ ma Ba- tuần đem

mấy ngàn vạn ức binh, đủ mọi tướng mạo, đầu thú mình người không thê kê xiêt: Trời, rông, quỷ thân, a-tu-la, ca-lâu-la, ma-hâu-la-già, v.v... đêu đên tụ họp. Ma Ba-tuần nói với Ta rằng: "Sa-m6n, mau mọp xuống đất!" Phật dùng sức phước đức lớn hàng phục được ma oán, các frần cấu tiêu mất, không có các uế nhiễm, liền thành đạo Vô thượng Chánh chơn. Các Tỳ-kheo nên quán nghĩa này. Nếu có Tỳ-kheo công đức đầy đủ, Tệ ma Ba-tuân chăng thê được thuận tiện phá hoại công đức ây. 'TJ Á • y qp-l • [Á rip*1 • À \ Bay giơ, The Ton liên noi kẹ nay: Có phước khoái lạc, Người không phước khổ, Đời này, đời sau, Làm phước hưởng vui. Như vậy, này các Ty-kheo? hãy làm phước chớ mệt mỏi! Bấy giờ, các Ty-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. ***

9. Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-vệ9 rưng Kỳ-đà, vườn cấp Cô Độc. Bây giơ, The Ton bao các Ty-kheo: Nếu có Tỳ-kheo tu hành một pháp, chẳng bị bại hoại rơi vào đường ác. Chỉ có một bề theo đường lành, một bề hướng đến Niết-bàn. Thế nào là tu hành một pháp, chẳng bị bại hoại rơi vào đường ác? Đó là tâm dốc lòng tin. Đúng là tu một pháp này chẳng thể bi bại hoại rơi vào đường ác. Thế nào là tu hành một pháp hướng đến chỗ lành? Nghĩa là tâm hành lòng tin tha thiết. Thế nào là tu hành một pháp tiến đến Niet-ban? Nghĩa là hằng chuyên tâm niệm. Đó là tu hành pháp này được đến Niết-bàn. Thế nên, các Tỳ-kheo, hãy

chuyên ròng tâm ý, nghĩ nhớ các gốc lành. Như vậy, này các Tỳ-kheo, hãy học điều này! Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm. *** 10. Tôi nghe như vầy: Một thời, Phật ở nước Xá-ve, rừng Kỳ-đà5 vườn cấp Cô Độc. Bây giờ, The Ton bảo các Tỳ-kheo: -Nêu có một người xuât hiện ở đời, chúng sanh ở đây liên tăng tuổi thọ, nhan sắc tươi nhuận, khí lực mạnh mẽ, khoái lạc vô cùng, âm thanh hòa nhã. Thế nào là một người? Nghĩa là Như Lai, Chí Chân, Đẳng Chánh Giác. Đây là một người xuất hiện ở đời, chúng sanh nơi này liền tăng tuổi thọ, nhan sắc tươi thuận, khí lực mạnh mẽ, khoái lạc vô cùng, âm thanh hòa nhã. Thế nên, này các Tỳ-kheo, thường nên chuyên ròng nhất tâm niệm Phật. Như vậy, này các Tỳ-kheo, hãy học điều này! Bây giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong, vui vẻ vâng làm.

Không mạn, Hai niệm đàn, Hai thí, Chắc không chán, Thí phước, Ma Ba-tuần, Đường ác và Một người.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.